

УДК 378.147.33

Колос К. Р.

Житомирський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти,
Житомир, Україна**ОСОБЛИВОСТІ ТА ТЕНДЕНЦІЇ ВИКОРИСТАННЯ КОМП'ЮТЕРНО
ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА ЗАКЛАДІВ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ**

DOI: 10.14308/ite000600

Сьогодні, схарактеризоване швидкозмінними реформами, зумовлює виявлення нових перспективних освітніх тенденцій у підвищення кваліфікації педагогічних працівників, урахування яких при організації та здійсненні навчально-пізнавального процесу у закладах післядипломної педагогічної освіти дозволить інтенсифікувати розвиток дошкільної, загальноосвітньої, позашкільної та вищої систем освіти. Результати наукових досліджень українських учених вказують на доцільність застосування інформаційно-комунікаційних технологій і електронних освітніх ресурсів під час проведення курсів підвищення кваліфікації та на необхідність здійснення на сучасному рівні ІКТ-підготовки педагогічних працівників як важливої складової їх професійної компетентності. Системна ефективна реалізація цього полягає у здійсненні проектування комп'ютерно орієнтованого навчального середовища закладу післядипломної педагогічної освіти та побудові ефективної методики його використання під час курсів підвищення кваліфікації педагогічних працівників. Унаслідок аналізу прогресивних практик щодо використання інформаційно-комунікаційних технологій у закладах післядипломної педагогічної освіти України у статті виділено особливості та тенденції використання комп'ютерно орієнтованого навчального середовища закладу післядипломної педагогічної освіти, серед яких: оприлюднення на офіційних сайтах закладів відомостей щодо результатів своєї діяльності; налагодження електронного зв'язку через електронну пошту та форму; здійснення електронної реєстрації, а також докурсового діагностування слухачів; запровадження побудови і практичної реалізації індивідуальних освітніх траєкторій підвищення кваліфікації педагогічних працівників; оприлюднення електронного навчального розкладу; акумулювання професійного досвіду педагогічних працівників регіону за допомогою web-технологій; оприлюднення результатів прикладних наукових дослідженнях із проблем освіти у електронних освітніх виданнях чи безкоштовне дублювання друкованих видань у електронних версіях тощо. Врахування цього під час проектування сприяє формулюванню прогресивних теоретико-методичних засад формування та ефективного використання зазначеного середовища, а також виявленню стратегічних напрямів розвитку комп'ютерно орієнтованого навчального середовища закладу післядипломної педагогічної освіти.

Ключові слова: післядипломна педагогічна освіта, підвищення кваліфікації педагогічних працівників, комп'ютерно орієнтоване навчальне середовище, інформаційно-комунікаційні технології, професійна компетентність, ІКТ-компетентність.

Постановка проблеми. Сьогодні, що характеризується інтенсивними і глобальними змінами у всіх сферах життєдіяльності інформаційного суспільства, потребує від існуючої системи освіти підготовки висококомпетентних фахівців, здатних ефективно реалізовувати реформи у своїй професійній галузі. Особлива роль у цьому відводиться післядипломній педагогічній освіті, яка при виявленні та врахуванні нових перспективних освітніх тенденцій у здійсненні підвищення кваліфікації педагогічних працівників здатна

швидко впливати на розвиток дошкільної, загальноосвітньої, позашкільної та вищої систем освіти.

Система післядипломної педагогічної освіти на територіях підконтрольних Україні наразі реалізується на базі 26 закладів післядипломної педагогічної освіти (ЗППО) (табл. 1), кожен з яких здійснює соціально орієнтовану діяльність, «спрямовану на задоволення потреб та інтересів педагогів у постійному професійному розвитку відповідно до кон'юнктури ринку праці, а саме: підвищення кваліфікації – розвиток компетентності вчителів у межах спеціальності або галузі знань; спеціалізацію – профільну спеціалізовану підготовку з метою набуття педагогами здатності виконувати окремі завдання та обов'язки, що мають особливості в межах спеціальності; стажування – отримання вчителем практичного досвіду виконання завдань та обов'язків певної професійної діяльності». [16].

Наразі якість надання освітніх послуг зазначеними ЗППО значною мірою визначається інфраструктурою та рівнем професійної, зокрема ІКТ-компетентності академічного персоналу, який під час здійснення навчально-пізнавального процесу вміє налагодити та підтримувати високий рівень особистого контакту зі слухачами. Реалізація післядипломної педагогічної освіти в межах комп'ютерно орієнтованого навчального середовища закладу післядипломної педагогічної освіти (КОНС ЗППО) – «керованому, штучно і цілеспрямовано побудованому просторі, у якому розгортається навчально-пізнавальний процес (НПП) з використанням інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) і в якому створені необхідні і достатні умови для його учасників щодо ефективного здійснення підвищення кваліфікації педагогічних працівників» [6] – дозволяє не лише здійснювати аудиторний особистісно-орієнтований НПП, а й формувати освітній контент для позааудиторної навчально-пізнавальної діяльності, добирати різні форми його представлення, налагоджувати професійні взаємозв'язки між учасниками НПП тощо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Результати наукових досліджень українських вчених: Олійника Л. М. [14], Ракути В. М. [17], Носенко С. Ю. [12], Мищишена А. В. [10], Линника Ю. М. [7] та ін. – вказують на доцільність застосування педагогічно виважених ІКТ і електронних освітніх ресурсів у навчально-пізнавальному процесі курсів підвищення кваліфікації ЗППО; Волобуєвої Т. Б. [3], Тихонової Т. В. [19], Чернікової Л. А. [21], Ніколаєску І. О. [11], Носкової М. В. [13], Голодюк Л. С. [4] та ін. – на необхідність підготовки педагогів до застосування інформаційно-комунікативних технологій у професійній діяльності. Проте не дослідженими залишаються особливості та сучасні тенденції використання комп'ютерно орієнтованого навчального середовища закладів післядипломної педагогічної освіти України, виявлення яких дозволить системно підійти до підвищення рівня надання освітніх послуг у межах зазначеного середовища.

Мета дослідження полягає у виявленні особливостей і тенденцій використання комп'ютерно орієнтованого навчального середовища закладів післядипломної педагогічної освіти України.

Результати дослідження. Проаналізуємо основні тенденції та виокремимо особливості використання КОНС ЗППО України станом на 06.07.2016 року.

Усі заклади післядипломної педагогічної освіти мають офіційні сайти (табл. 1), на яких висвітлюють свої контакти, відомості про структуру, пріоритетні напрями діяльності, новини, електронні освітні ресурси закладу тощо.

Так для зворотного зв'язку ЗППО використовують електронну пошту, паралельно з якою 12 (46,2 %) із них мають можливість приймати повідомлення через електронну форму, представлену на офіційному сайті ЗППО.

Заклади післядипломної педагогічної освіти України

№ з/п	Назва ЗППО	URL офіційного сайту	Е-пошта
	1	2	3
1.	Волинський інститут післядипломної педагогічної освіти	http://vippo.org.ua	infovippolutsk@gmail.com
2.	Дніпропетровський обласний комунальний інститут післядипломної педагогічної освіти	http://doippo.dp.ua	doippo.adm@gmail.com
3.	Донецький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти (м. Слов'янськ)	http://ippo.dn.ua/golovna	donoippo@gmail.com
4.	Житомирський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти Житомирської обласної ради	http://www.zippo.net.ua	zippo@ukrpost.ua
5.	Закарпатський інститут післядипломної педагогічної освіти	http://zakinppo.org.ua	info@zakinppo.org.ua
6.	Івано-Франківський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти	http://www.ippo.if.ua	mail@oippo.if.ua
7.	Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області	http://ippobuk.cv.ua	cv_ipo@ukr.net
8.	Київський університет імені Бориса Грінченка «Інститут післядипломної педагогічної освіти»	http://ippo.kubg.edu.ua	ippo@kubg.edu.ua
9.	Комунальний вищий навчальний заклад «Вінницька академія неперервної освіти»	http://voipoppp.vn.ua	bil@mail.vinnica.ua
10.	Комунальний вищий навчальний заклад «Харківська академія неперервної освіти»	http://edu-post-diploma.kharkov.ua	kvnz.hano@gmail.com
11.	Комунальний вищий навчальний заклад «Херсонська академія неперервної освіти» Херсонської обласної ради	http://academy.ks.ua	suitti.ks@gmail.com
12.	Комунальний вищий навчальний заклад Київської обласної ради «Академія неперервної освіти» (м. Біла Церква)	www.академія.com.ua	Kyiv_academy@ukr.net
13.	Комунальний заклад «Запорізький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти»	http://www.zoippo.zp.ua	zoippo@i.ua
14.	Комунальний заклад «Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського»	http://koippo.kr.ua	koippo@ukr.net

	1	2	3
15.	Комунальний заклад Львівської обласної ради «Львівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти»	http://www.loippo.lviv.ua	loippo@ukr.net
16.	Комунальний навчальний заклад «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників»	http://oipoppp.ed-sp.net	oipoppp@ukr.net
17.	Луганський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти (м. Сєвєродонецьк)	http://loippo.edu.ua	loippo2014@i.ua
18.	Миколаївський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти	http://www.moippo.mk.ua	moippo@moippo.mk.ua
19.	Одеський обласний інститут удосконалення вчителів	http://ooiuv.odessaedu.net	ooiuvadm@ukr.net
20.	Полтавський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти ім. М. В. Остроградського	http://poippo.pl.ua	root@pei.poltava.ua
21.	Рівненський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти	http://www.roippo.org.ua	roippo.rv@ukr.net
22.	Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти	http://www.soippo.edu.ua	sumy.oippo@gmail.com
23.	Тернопільський обласний комунальний інститут післядипломної педагогічної освіти	http://www.ippo.edu.te.ua	admin@ippo.edu.te.ua
24.	Хмельницький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти	http://hoippo.km.ua	hoippo@ukr.net
25.	Центральний інститут післядипломної педагогічної освіти Державного вищого навчального закладу «Університету менеджменту освіти Національної академії педагогічних наук України»	http://umo.edu.ua	cippo.umo@gmail.com
26.	Чернігівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені К. Д. Ушинського	http://choippo.edu.ua	chippo@ukrpost.ua

Реєстрація слухачів на курси підвищення кваліфікації наразі практично усіма ЗППО здійснюється в перший день навчання під час безпосереднього прибуття слухача у заклад післядипломної педагогічної освіти. До цього адміністративний персонал, а також куратор курсів володіють лише такими відомостями, як прізвища та орієнтовна кількість потенційних слухачів, регіони, з яких районній (міській) відділі освіти направили того чи того вчителя на курси підвищення кваліфікації. Проте таких відомостей не достатньо навіть для виваженого формування груп, оскільки не враховуються індивідуальні освітні інтереси та потреби слухачів, їх рівень ІКТ-компетентності тощо. Проте володіння такими відомостями дозволить академічному персоналу завчасно не лише педагогічно виважено формувати групи, коригувати зміст, а й форми, методи, засоби представлення навчального матеріалу.

Для виявлення та подальшого врахування індивідуальних освітніх інтересів і потреб потенційних слухачів під час здійснення навчально-пізнавального процесу курсів підвищення кваліфікації 4 (15,4 %) ЗППО здійснюють попередню електронну реєстрацію потенційних слухачів (табл. 2).

При цьому електронну реєстрацію на курси підвищення кваліфікації при Інституті післядипломної педагогічної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка та Чернігівського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти імені К. Д. Ушинського потенційні слухачі здійснюють через відповідальних посадових осіб від відділів освіти райдержадміністрацій, управлінь освіти міських рад, навчальних закладів, завучів тощо.

Таблиця 2.

Електронна реєстрація на курси підвищення кваліфікації у ЗППО України

№ з/п	Назва ЗППО	Назва ресурсу	URL-адреса е-реєстрації	Плат-форма
1.	Київський університет імені Бориса Грінченка «Інститут післядипломної педагогічної освіти»	«Сервіс реєстрації слухачів на курси підвищення кваліфікації» (з 15 серпня 2016 р.)	http://reg.ippo.kubg.edu.ua/	Сайт закладу
2.	Миколаївський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти	«Попередня реєстрація на курси»	https://sites.google.com/site/poperednareestracijanakursi/home	Google Forms
3.	Полтавський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти ім. М.В. Остроградського	«Докурсове діагностування педагогічних працівників»	http://poippo.pl.ua/n-v-poippo/dokursovediahnostuvannia-pedahohichnykh-pratsivnykiv	Google Forms
4.	Чернігівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені К.Д. Ушинського	«Реєстрація на курси підвищення кваліфікації»	https://sites.google.com/site/sistreestrzamovl/	Google Sites, Google Forms

Натомість у межах попередньої реєстрації Миколаївського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти та Полтавського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти ім. М. В. Остроградського здійснюється докурсове діагностування потенційних слухачів.

Також важливим фактом у розвитку КОНС ЗППО України є перша спроба побудови та практичної реалізації індивідуальних освітніх траєкторій підвищення кваліфікації педагогічних працівників. Так «21-24 червня 2016 року в Інституті післядипломної педагогічної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка відбулися інструктивно-методичні наради для керівників навчальних закладів столиці, завідувачів та методистів РНМЦ, представників районних управлінь освіти. Мета заходів – презентація нового формату курсів підвищення кваліфікації для педагогічних працівників Києва. Віднині педагог спільно з керівником навчального закладу зможуть вибудовувати індивідуальну освітню траєкторію, обираючи навчальні модулі відповідно до власних потреб і запитів навчального закладу» [5].

Для забезпечення зручності учасникам навчального процесу курсів підвищення кваліфікації педагогічних працівників при Житомирському та Рівненському обласних інститутах післядипломної педагогічної освіти почали оприлюднювати електронний навчальний розклад на офіційному сайті, що становить лише 0,1 % усіх українських ЗППО.

У межах наукової діяльності ЗППО реалізуються широкомасштабні прикладні наукові дослідження з проблем освіти, у яких особлива увага приділяється педагогічному досвіду, набутому кожним учителем упродовж своєї освітньої та професійної діяльності, адже педагогічний досвід є важливим здобутком і каталізатором рівня компетентності вчителя та якості системи освіти і педагогічної науки в цілому.

Саме тому в сучасних умовах вчителю важливо не лише раціонально застосовувати власний педагогічний досвід при здійсненні навчально-виховного процесу у загальноосвітньому навчальному закладі, а й вміти правильно узагальнити і продемонструвати (представити) освітній спільноті власні педагогічні здобутки, що дозволить комплексно проаналізувати свою професійну діяльність, сприятиме створенню та реалізації вчителем нових перспективних ідей щодо підвищення якості та результативності навчально-виховного процесу загальноосвітнього навчального закладу.

Інтеграція педагогічно виважених інформаційно-комунікаційних технологій у навчально-виховний процес навчальних закладів різних рівнів освіти сьогодні водночас надає педагогам багатосторонні можливості для створення, реалізації, аналізу і корегування розробок навчально-виховного, методичного, дидактичного характеру, узагальнення власного педагогічного досвіду.

Так, досліджуючи «Теоретико-методологічні засади розвитку комп'ютерно орієнтованого навчального середовища закладу післядипломної педагогічної освіти» виділено інформаційно-комунікаційні технології, якими найчастіше користуються вчителі при здійсненні навчально-виховної діяльності в загальноосвітньому навчальному закладі:

- робота з документами (текстовими, електронними таблицями, презентаціями тощо): пакети офісних програм Microsoft Office, Microsoft Corporation [US] (Word Online, Excel Online, PowerPoint Online, OneNote Online), OpenOffice, Google Drive (Google Диск);
- перегляд графічних файлів: Перегляд фото Windows, Microsoft Office Picture Manager, Фотоальбом, Google+ Фото, Panoramio, Google Drive;
- створення/корегування графічних файлів: Paint, Microsoft Office Picture Manager, Photoshop, Pho.to, Picasa;
- перегляд мультимедійних файлів: Media Player Classic, QuicTime Player, RealPlayer, VLC media player, Програваач Windows Media, Фотоальбом, YouTube, Google Drive;
- створення/корегування мультимедійних файлів: Photo Slideshow Maker Platinum, Windows Movie Maker (Кіностудія), ProShowProducer, Picasa;
- перегляд web-ресурсів (web-сторінок, web-сайтів): Safari, Opera, Google Chrome, Mozilla Firefox, Internet Explorer;
- пошук відомостей в Інтернеті: Yahoo.com, Ukr.net, Ya.ru, Rambler.ru, Google.com (Google Пошук);
- використання електронної пошти: Yahoo Mail, Mail.yandex.ru, Mail.ru, Rambler.ru, Outlook.com, Ukr.net, Google Mail (Gmail);
- відео, аудіо, текстове спілкування: Mail.Ru Агент, Skype, Google Чат;
- відео трансляція: Ustream Life Broadcaster, Skype, Google Чат, Mail.Ru Агент;
- зберігання файлів: комп'ютер у школі, комп'ютер вдома, CD/DVD-диски, флешка, Microsoft SkyDrive, Google Drive;
- здійснення анкетування: Apserver.org.ua, HotPotatoes, TMaker, Google Форма тощо.

Використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчально-виховному процесі загальноосвітніх навчальних закладів спонукає учителів до створення нових презентаційних, навчально-виховних, методичних, експериментально-наукових матеріалів освітнього характеру, що, у свою чергу, потребує не лише умілого їх упровадження, ґрунтовного аналізу, доцільного корегування, а й зручного способу узагальнення і поширення передового та перспективного педагогічного досвіду.

Аналіз інформаційно-комунікаційних технологій, якими користуються вчителі, вказує на широке застосування хмаро-орієнтованих технологій у навчально-виховному процесі загальноосвітнього навчального закладу, а саме служб Google: Google Drive, Google+ Фото,

Panoramio, Picasa, YouTube, Google Chrome, Google.com (Google Пошук), Google Mail (Gmail), Google Чат, Google Форма тощо, – що обґрунтовується доступністю мережі Інтернет, стрімким розвитком фірми Google та її сервісів, безкоштовністю і зручністю використання цих служб для спільної роботи вдома, у школі, під час проходження вчителями курсів підвищення кваліфікації педагогічних працівників у закладі післядипломної педагогічної освіти.

Це зумовлює використання хмаро орієнтованих технологій і до узагальнення педагогічного досвіду вчителя. Зручним інструментом для цього є служба Google Sites (Google Сайти), яка призначена для створення сайтів та вікі для захищених груп.

Саме тому основними для навчальних занять з ІКТ для всіх категорій слухачів курсів підвищення кваліфікації педагогічних працівників у Житомирському обласному інституті післядипломної педагогічної освіти стали теми: «Функціональні можливості продуктів Google» та «Google Sites (Сайти) як засіб узагальнення професійного досвіду педагогічних працівників». Результатом успішного виконання слухачами навчальної програми (в межах зазначених тем) є створені ними і ґрунтовно наповнені змістом особисті сайти вчителів, гіперпосилання на які разом із фото та короткими відомостями про педагогів представляють на спеціально створеному при Житомирському обласному інституті післядипломної педагогічної освіти порталі «Учителі Житомирщини» (рис. 1) [20].

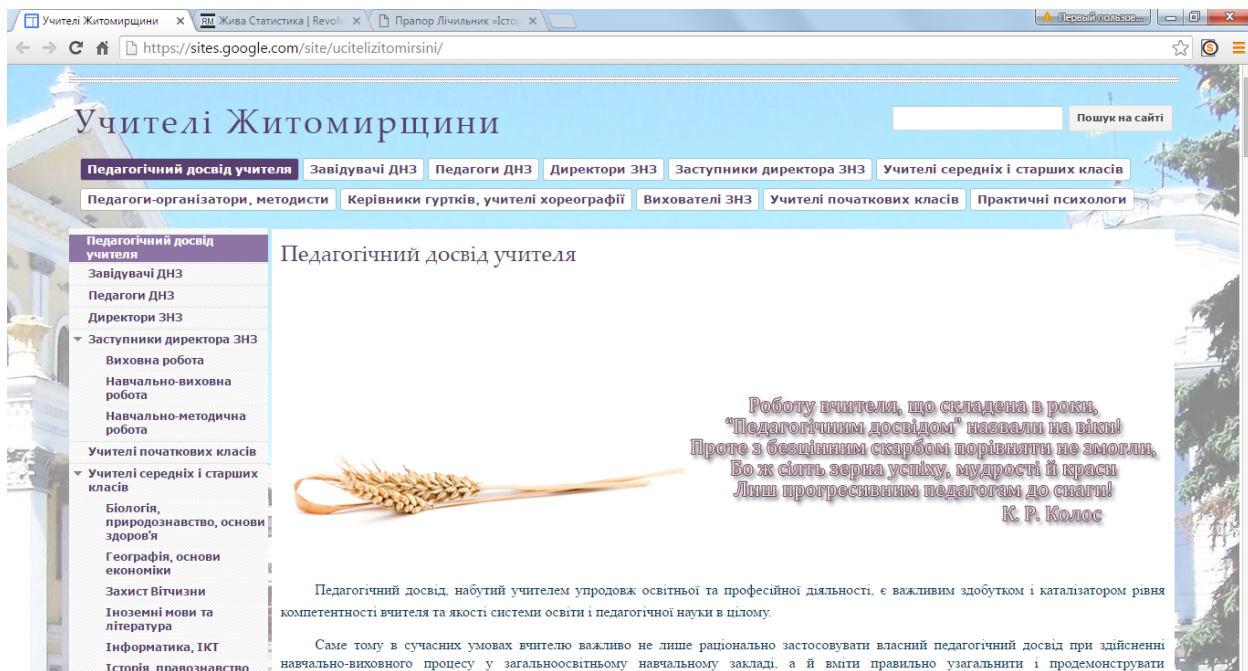

Рис. 1. Головна сторінка порталу «Учителі Житомирщини».

Доступність, безкоштовність, простота у використанні сервісу Google Сайти дозволяє вчителю, узгоджуючи навігаційну роботу з іншими Інтернет-сервісами, розміщуючи свої матеріали на сторінках власного сайту, використовувати їх у навчально-виховній роботі з учнями, а також ознайомлюватися з перспективним досвідом своїх колег.

Актуальність цього ресурсу зазначається учасниками навчально-пізнавального процесу Житомирського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, а також фіксується ClustrMaps, FlagCounter – ресурсами зі статистики відвідування порталу «Учителі Житомирщини». Так, за період з 9.04.2014 – до 6.07.2016 цей портал переглянули 21901 раз 6696 відвідувачів із 30 країн світу.

За результатами прикладних наукових досліджень з проблем освіти у 16 (61,5 %) ЗППО здійснюється підготовка і друк 31 навчально-методичного, науково-методичного і фахового періодичного педагогічного видання України. Для масового оприлюднення 7 (22,6 %) цих видань є електронними (табл. 3); 15 (62,5 %) друкованих видань ЗППО безкоштовно дублюються в електронних версіях, а про 3 (12,5 %) – робиться оголошення щодо виходу

нового збірника, у якому висвітлюється лише його зміст. Для розміщення освітніх публікацій в електронному вигляді у якості платформи ЗППО використовуються, здебільшого, їхні офіційні сайти, рідше: WordPress, Google Blogger, Ucoz тощо.

Таблиця 3.

Електронні освітні видання ЗППО України

№ з/п	Назва ЗППО	Назва видання	URL-адреса видання	Платформа
1.	Волинський інститут післядипломної педагогічної освіти	Газета «Педагогічні роздуми» (виходить із 2014 р.)	http://vippo.org.ua/newspaper.php	Сайт закладу
2.	Житомирський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти	Науково-методичний журнал «Житомирщина педагогічна» (виходить із 2016 р.)	http://www.zippo.net.ua/index.php?page_id=15	Сайт закладу
3.	Комунальний заклад «Запорізький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти»	«Електронний збірник наукових праць Запорізького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти» (виходить із 2010 р.)	http://www.zoippo.zp.ua/pages/el_gurnal/el_gurnal.html	Сайт закладу
		Інформаційно-методичний і дидактичний журнал «Імідж» (виходить із 2008 р.)	http://imidg.ucoz.ua/index/imidzh/0-88	Ucoz
		Інформаційно-методичний журнал «Позашкілля Запоріжжя» (виходить із 2015 р.)	http://pozashk1.blogspot.com/	Google Blogger
4.	Комунальний вищий навчальний заклад Київської обласної ради «Академія неперервної освіти»	Наукове фахове видання «Народна освіта» (виходить із 2007 р.)	http://www.narodnaosvita.kiev.ua/	Word Press
5.	«Центральний інститут післядипломної педагогічної освіти» Університету менеджменту освіти НАПН України	Наукове фахове видання «Теорія та методика управління освітою» (виходить із 2008 р.)	http://umo.edu.ua/katalogh-vidanj	Сайт закладу

За навчальними програмами курсів значна кількість годин відводиться на самостійне опрацювання слухачами навчального матеріалу, підготовці індивідуальної випускної роботи чи групового проекту. Для підвищення рівня здійснення самостійної роботи 11 (42,3%) ЗППО створили і ґрунтовно наповнюють необхідним контентом репозитарії (табл. 4) – спеціалізовані електронні освітні ресурси (ЕОР) ЗППО, на яких за категоріями розміщено навчальні, психолого-педагогічні матеріали у форматі тексту, відео, презентацій, гіперпосилань на інші освітні ресурси тощо.

Репозитарії ЗППО України

№ з/п	Назва ЗППО	Назва репозитарію	URL-адреса репозитарію	Платформа
	1	2	3	4
1.	Дніпропетровський обласний комунальний інститут післядипломної педагогічної освіти	«Навчально-методична робота»	http://doippo.dp.ua/navchalno-metodichna-robota/informatika.html	Сайт закладу
2.	Івано-Франківський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти	«На допомогу вчителю»	http://www.ippo.if.ua/	Сайт закладу
3.	Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області	«Слухачам курсів підвищення кваліфікації»	http://ippobuk.cv.ua/index.php/2012-12-06-16-23-22/2016-04-08-09-42-23	Сайт закладу
4.	Київський університет імені Бориса Грінченка «Інститут післядипломної педагогічної освіти»	«Інституційний репозитарій»	http://elibrary.kubg.edu.ua/view/divisions/ippo/	Eprints
		«ІППО КУБГ»	https://www.youtube.com/user/IPPOKyiv	YouTube
5.	Комунальний вищий навчальний заклад Київської обласної ради «Академія неперервної освіти»	«Віртуальні навчальні кабінети»	http://www.xn--80aamewp7k6b.com.ua/karta-sajtu-2/virtualni-metodychni-kabinety/	Сайт закладу
		«Електронний інституційний депозитарій» (eIRAISE)	http://repository.kristti.com.ua/	Bootstrap, Wordpress
6.	Комунальний заклад «Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського»	«Відео»	https://www.youtube.com/channel/UC9MIE Sicm2Hri-gctxpGFVQ/videos?view=0&sort=dd&shelf_id=0	YouTube
7.	Комунальний навчальний заклад «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників»	«Колекція цифрових ресурсів»	http://oipoppe.net/digital-resources-collection	Сайт закладу
8.	Луганський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти	«На допомогу педагогу»	http://loippo.edu.ua/teachershelper	Сайт закладу
9.	Одеський обласний інститут удосконалення вчителів	«Відеоматеріали»	http://ooiuv.odessaedu.net/uk/site/video.html	Сайт закладу

	1	2	3	4
10.	Рівненський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти	«Відеотека»	http://rivneosvita.org.ua/method_kabinet/video_library.php	Сайт закладу
11.	Тернопільський обласний комунальний інститут післядипломної педагогічної освіти	«Electronic archive of IPPO»	http://elar.ippo.edu.te.ua	DSpace

Якщо на цих електронних ресурсах розміщується презентаційний і відео-матеріал із проведених занять, то слухач, який із певних причин не зміг відвідати те чи інше аудиторне заняття або ж хоче повторно опрацювати навчальний матеріал, може зробити це, скориставшись відповідною категорією чи функцією репозитарію. Також на зазначених ЕОР деякі ЗППО розміщують відео із найкращими методиками проведення навчально-виховних занять у дошкільних, загальноосвітніх і позашкільних навчальних закладах (зроблені, здебільшого під час проведення конкурсів учительської майстерності, серед яких чільне місце посідає всеукраїнський конкурс «Учитель року»), що дозволяє вчителям вільно ознайомлюватись із прогресивним педагогічним досвідом України і використовувати його у своїй професійній діяльності.

За останні роки з метою розширення доступу педагогічних працівників до освітніх матеріалів на базі традиційних бібліотек у 9 (34,6 %) ЗППО створюються фонди електронних бібліотек (табл. 5), у яких не лише накопичуються і зберігаються документи в електронному форматі, а й користувачеві через мережу Інтернет у будь-який час надається зручний доступ для швидкого пошуку та опрацювання е-матеріалів.

Таблиця 5.

Електронні бібліотеки ЗППО України

№ з/п	Назва ЗППО	Назва е-бібліотеки	URL-адреса бібліотеки	Платформа
	1	2	3	4
1.	Волинський інститут післядипломної педагогічної освіти	«Електронний бібліотечний каталог»	http://lib.vippo.org.ua/index.php	Сайт закладу
2.	Донецький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти	«E-biblioteka»	http://bibliotekaippo7.wix.com/libra	Wix.com
3.	Івано-Франківський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти	«Бібліотека»	http://www.ippo.if.ua/biblioteka/index.php?r=site/index	Yii Framework
4.	Комунальний вищий навчальний заклад Київської обласної ради «Академія неперервної освіти»	«Електронний-бібліотечний ресурс»	http://www.xn--80aamewp7k6b.com.ua/karta-sajtu-2/informatsijno-bibliotechnyj-resurs/	Сайт закладу
		«Віртуальна бібліотека»	https://sites.google.com/site/cloudkoipopk/virtualna-biblioteka	Google Sites

	1	2	3	4
5.	Комунальний заклад «Запорізький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти»	«Література»	http://zpppoosvita.w.pw/	Сайт на Hostinger
6.	Комунальний заклад «Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського»	«Електронна бібліотека»	http://library.koippo.kr.ua/	WordPress
7.	Одеський обласний інститут удосконалення вчителів	«Бібліотека»	http://ooiuv.odessaedu.net/uk/site/library.html	Сайт закладу
8.	Полтавський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти ім. М.В. Остроградського	«Бібліотека»	http://poippo.pl.ua/biblioteka	Сайт закладу
9.	Рівненський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти	«Бібліотека»	http://rivneosvita.org.ua/method_kabinet/biblioteka.php	Сайт закладу

Функціонування таких гібридних бібліотек потребує достатньої кількості фахівців із бібліотечної справи із високим рівнем професійної, зокрема ІКТ-компетентності. Так наразі у бібліотеках ЗППО працює від 1 – до 5 осіб.

Новою формою організації та підтримки навчально-пізнавальної діяльності педагогів у курсовий і міжкурсний періоди є створені 5 (19,2%) ЗППО мережні професійні педагогічні спільноти (табл. 6).

Основними завданнями зазначених спільнот є:

- теоретичне вивчення і практичне опанування сучасними освітніми технологіями;
- формування умінь і навичок роботи з хмарними технологіями та програмами для спілкування в online-режимі;
- проведення тематичних індивідуальних і групових консультацій;
- методична підтримка;
- обмін відомостями, досвідом роботи;
- поширення прогресивних педагогічних практик;
- обговорення нагальних педагогічних проблем, актуальних питань освіти;
- підвищення рівня ІКТ-компетентності;
- створення єдиного інформаційного простору, доступного для кожного учасника спільноти тощо [18].

Участь у педагогічних професійних спільнотах дозволяє вчителям, не зважаючи на їх географічне місце проживання чи роботи, спілкуватися, обмінюватися досвідом і підвищувати свій рівень професійної, зокрема ІКТ-компетентності.

Одним із провідних видів діяльності закладів післядипломної педагогічної освіти в Україні, поруч із: освітньою, науковою, організаційною, методичною, аналітичною, редакційно-видавничою, міжнародним співробітництвом, – є інноваційна діяльність, у межах

якої передбачається впровадження інформаційно-комунікаційних технологій в освітній процес навчальних закладів. Такі функціональні обов'язки покладені на:

– академічний персонал кафедр інформаційно-комунікаційних технологій (чи суміжних з ними): забезпечення надання якісних освітніх послуг ЗППО у галузі інформатики та інформаційно-комунікаційних технологій, науково-методичний супровід процесу інформатизації освіти регіону (області) та медіаосвіти;

– працівників центру (лабораторії/відділи/кабінети) з інформатизації та ІКТ-забезпечення: координація роботи з формування і розвитку ІКТ-інфраструктури КОНС ЗППО; надання технічної підтримки підрозділам ЗППО у впровадженні ІКТ в навчальний процес; консультування модераторів сайтів, спільнот, форумів ЗППО.

Таблиця 6.

Педагогічні спільноти, які створили та модерують ЗППО України

№ з/п	Назва ЗППО	Назва спільноти	URL-адреса спільноти	Платформа
1.	Вінницька академія неперервної освіти	«Освіта Вінниччини»	http://wiki.vn-edu.net.ua/	MediaWiki
2.	Житомирський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти	«ІКТ у професійній діяльності педагогів»	https://plus.google.com/u/0/communities/118342869313967115201	Google+
3.	Івано-Франківський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти	«if.edu спільнота»	http://www.ifschool.tk/	Intercom
4.	Київський університет імені Бориса Грінченка «Інститут післядипломної педагогічної освіти»	«ІППО КУБГ»	https://plus.google.com/u/0/117637469697497130551	Google+
5.	Рівненський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти	26 педагогічних спільнот для різних категорій педагогічних працівників	http://rivneosvita.org.ua/workgroups/	Сайт закладу

Проте такі підрозділи наразі наявні не у всіх 26 закладах післядипломної педагогічної освіти. Зокрема, 21 (80,8 %) ЗППО має у своїй структурі центр (лабораторію, відділ, кабінет) з інформатизації та ІКТ-забезпечення, 5 (31,3 %) для представлення основ своєї діяльності розробили і підтримують web-ресурс свого структурного підрозділу (табл. 7). У зазначених центрах (лабораторіях, відділах, кабінетах) працює від 1 – до 6 фахівців, серед яких: інженери, програмісти, методисти, лаборант.

Таблиця 7.

Структурні підрозділи з інформатизації та ІКТ-забезпечення ЗППО України

№ з/п	Назва ЗППО	Назва підрозділу	URL-адреса підрозділу	Платформа
1.	Волинський інститут післядипломної педагогічної освіти	Відділ інформатики та ІКТ	http://vippolabinfo.16mb.com	Сайт на Hostinger
2.	Донецький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти	Відділ інформаційних технологій	http://dnippo.wix.com/dnippo	Wix

3.	Одеський обласний інститут удосконалення вчителів	Центр ІКТ та дистанційної освіти	http://ikt.odessaedu.net/	Сайт на домені закладу
4.	Полтавський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти ім. М. В. Остроградського	Центр педагогічних інновацій та інформації	http://poippo.pl.ua/pidrozdily/tsentr-pedahohichnykh-innovatsii-ta-informatsii	Сайт закладу
5.	Рівненський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти	Кабінет інформатики, інформаційно-комунікаційних технологій та дистанційного навчання	http://roippo.org.ua/about/structure/cabinets/informatika.php	Сайт закладу

Лише 8 (30,8 %) ЗППО мають у своїй структурі кафедру інформаційно-комунікаційних технологій, 3 (37,5 %) із яких представляють здобутки своєї роботи на сайті (табл. 8). На кафедрах ІКТ ЗППО здійснюють свою професійну діяльність від 3 – до 12 фахівців, серед яких: науково-педагогічні та педагогічні працівники, лаборант.

Таблиця 8.

Кафедри ІКТ ЗППО України

№ з/п	Назва ЗППО	Назва кафедри	URL-адреса кафедри	Платформа
1.	Комунальний заклад «Запорізький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти»	Інформатики та інформаційних технологій в освіті	http://www.ciit.zp.ua/	Сайт на домені закладу
2.	Центральний інститут післядипломної педагогічної освіти «Університету менеджменту освіти НАПН України»	Кафедра відкритих систем та інформаційно-комунікаційних технологій	http://umo.edu.ua/kafedra-vidkritikh-osvitnikh-sistem-ta-informacijno-komunikacijnikh-tekhnologij	Сайт закладу
3.	Одеський обласний інститут удосконалення вчителів	Кафедра природничо-математичних дисциплін та інформаційних технологій	http://primati.odessaedu.net/uk	Сайт на домені закладу

За відсутності у структурі більшості ЗППО кафедри інформаційно-комунікаційних технологій дехто з науково-педагогічних працівників у галузі ІКТ за власної ініціативи створює та модерує ЕОР, серед яких: сайти для представлення навчально-методичного матеріалу й узагальнення науково-педагогічного досвіду, дистанційні курси тощо.

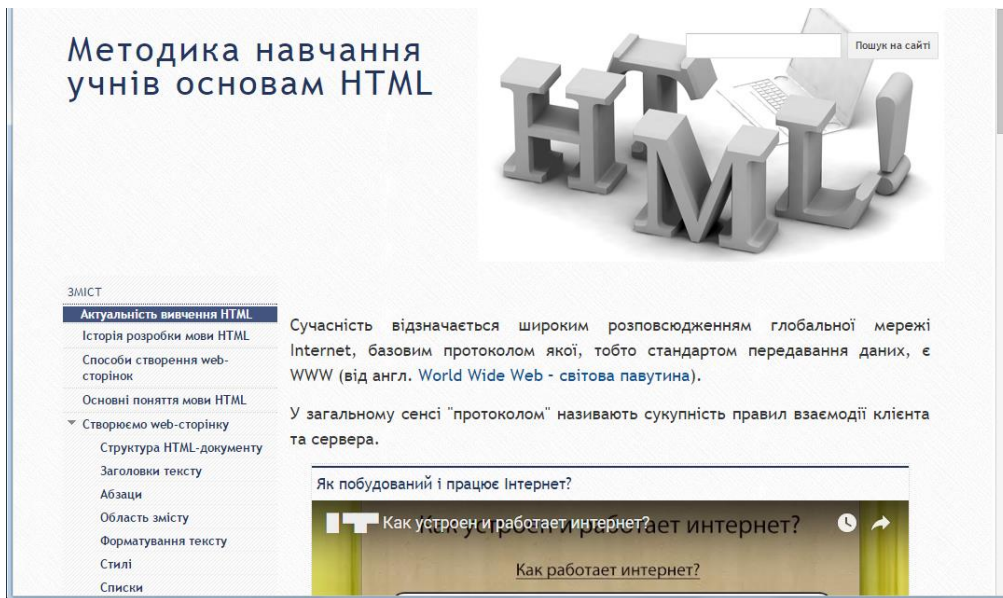

Рис. 2. Сайт «Методика навчання учнів основам HTML».

Прикладом електронного узагальнення науково-педагогічного досвіду Колос К. Р. є портал «Інформаційно-комунікаційні технології в Житомирському обласному інституті післядипломної педагогічної освіти» (рис. 3), на якому автор представляє основні напрями своєї професійної діяльності, вказує на доцільність використання педагогічно виважених ІКТ при здійсненні навчально-виховного процесу у закладах різних рівнів освіти, висвітлює свою діяльність у співпраці з іншими ВНЗ, оприлюднює свої наукові публікації у повнотекстовому вигляді, а також демонструє їх значущість за індексами цитування Google Академії. Також на сайті представлено категорію «Віртуальна лабораторія», де розміщено корисні для учнів ЗНЗ online-ресурси з математики, фізики та інші навчально-пізнавальні матеріали.

Рис. 3. Портал «Інформаційно-комунікаційні технології в Житомирському обласному інституті післядипломної педагогічної освіти».

Усі web-ресурси, які розробила та наразі модерує Колос К. Р., поєднані між собою через відповідні банери (невеликі зображення, які працюють як гіперпосилання на інші ЕОР), розміщені у лівій бічній панелі чи в нижньому колонтитулі кожного сайту.

Прикладом створення та реалізації дистанційного курсу під час здійснення навчально-пізнавального процесу на курсах підвищення кваліфікації педагогічних працівників за

дистанційною (очно-дистанційною) чи змішаною формою навчання є створений Колос К. Р. на базі платформи EasyGenerator дистанційний курс «Google Sites (Сайти) як засіб узагальнення професійного досвіду педагогічного працівника» (рис. 4) [2].

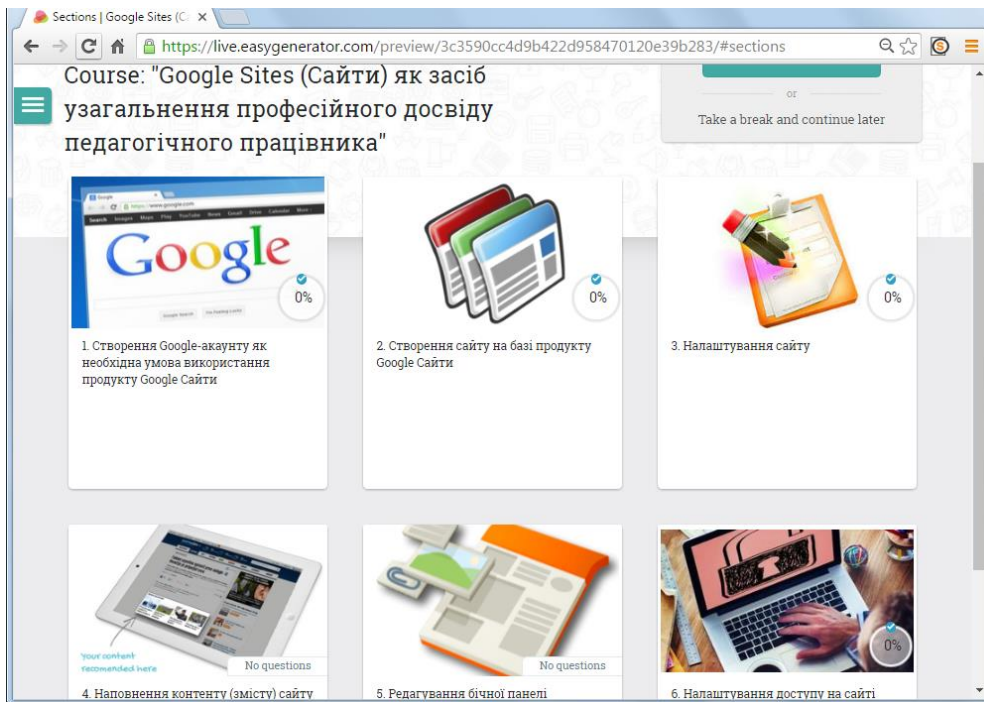

Рис. 4. Середовище дистанційного курсу «Google Sites (Сайти) як засіб узагальнення професійного досвіду педагогічного працівника».

Усі заклади післядипломної педагогічної освіти зазначають, що здійснюють підвищення кваліфікації педагогічних працівників за очно, заочною та дистанційною (очно-дистанційною) формами навчання. Проте сучасна дистанційна (очно-дистанційна) форма навчання реалізується на базі спеціальних ІКТ – платформ дистанційного навчання.

Так у межах лише 12 (46,2 %) ЗППО розгорнута платформа дистанційного навчання, сформовано дистанційні курси, у яких здійснюється навчання, а також створюються нові дистанційні курси (табл. 9).

Таблиця 9.

Web-ресурси зі здійснення дистанційного навчання ЗППО України

№ з/п	Назва ЗППО	Назва web-ресурсу дистанційного навчання	URL-адреса ДН	Платформа
	1	2	3	4
1.	Волинський інститут післядипломної педагогічної освіти	«ВІППО система дистанційного навчання»	http://dn.vippo.org.ua/about	DLET
2.	Дніпропетровський обласний комунальний інститут післядипломної педагогічної освіти	«Дистанційне навчання ДОППО»	http://moodle.dp.ua	Moodle
3.	Донецький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти	«Донецький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти»	http://dn.ippo.dn.ua	Moodle

	1	2	3	4
4.	Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області	«dist.cvoippo.edu.ua»	http://dist.ippobuk.cv.ua	Moodle
5.	Київський університет імені Бориса Грінченка «Інститут післядипломної педагогічної освіти»	«Портал електронного навчання»	http://e-learning.kubg.edu.ua/ippo	Moodle
6.	Комунальний вищий навчальний заклад «Харківська академія неперервної освіти»	«Дистанційна освіта»	http://dl.edu-post-diploma.kharkov.ua	Moodle
7.	Комунальний вищий навчальний заклад «Херсонська академія неперервної освіти»	«Дистанційне навчання»	http://www.academy.ks.ua/distance	Moodle
8.	Комунальний заклад «Запорізький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти»	«Дистанційна освіта»	http://91.189.131.226/moodle	Moodle
9.	Комунальний заклад «Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського»	«Дистанційні курси»	http://dk.koippo.kr.ua	Moodle
10.	Тернопільський обласний комунальний інститут післядипломної педагогічної освіти	«Сервер дистанційного навчання ТОКІППО»	http://elr.ippo.edu.te.ua	Moodle
11.	Хмельницький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти	«Дистанційне навчання Хмельницького ОІППО»	http://dn.hoippo.km.ua/moodle	Moodle
12.	Чернігівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені К. Д. Ушинського	«Дистанційне навчання»	http://dist.org.ua	Moodle

Підтриманням функціонування платформи дистанційного навчання, координацією формування контенту дистанційних курсів, реєстрацією та наданням прав доступу різного рівня, а також адаптацією учасників навчально-пізнавального процесу до інтерфейсу цієї платформи займаються працівники спеціальних підрозділів – центрів (відділів, лабораторій) дистанційного навчання, до штату яких входить від 2 – до 8 осіб. При відсутності такого спеціалізованого підрозділу з дистанційного навчання ці функції покладаються на

працівників центрів з інформатизації та ІКТ-забезпечення, а також академічний персонал кафедр ІКТ ЗППО, що значно збільшує їх навантаження та знижує якість надання освітніх послуг ЗППО за дистанційною (очно-дистанційною) формою навчання.

У межах організаційної та методичної діяльності ЗППО повинні забезпечити «організацію та методичний супровід професійних та учнівських конкурсів, олімпіад, турнірів, змагань тощо, координація діяльності методичних служб у регіоні» [16].

Для реалізації основних завдань конкурсу «Учитель року», а саме: «піднесення ролі вчителя у суспільстві та підвищення престижності цієї професії; привернення уваги громадськості, органів виконавчої влади до проблем освіти; сприяння творчим педагогічним пошукам, удосконаленню фахової майстерності вчителя; поширення перспективного педагогічного досвіду; забезпечення належної експертної оцінки педагогічної діяльності» [15]; – та безпосередньої підтримки проведення II (обласного) туру всеукраїнського конкурсу «Учитель року – 2016» у Житомирській області (організатором якого є Житомирський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти) за допомогою продуктів Google з 2015 р. щорічно розробляється портал «Учитель року – рік» Житомирська область» [1] (рис. 5)

Рис. 5. Портал «Учитель року – 2016» Житомирська область».

Логічна структура сторінок цього порталу та їх змістове наповнення побудоване відповідно до умов проведення II (обласного) етапу всеукраїнського конкурсу та забезпечує, на засадах відкритості та прозорості, рівний доступ до поточних відомостей усіх учасників конкурсу.

Так на головній сторінці порталу розміщено поточні оголошення щодо консультацій, електронної реєстрації учасників, підсумків проведення II (обласного) туру конкурсу тощо; зазначено терміни проведення і відповідні конкурсні випробування 1-го (відбіркового) і 2-го (фінального) етапів II туру «Учитель року – 2016», а також основні засади реалізації обласного туру конкурсу «Учитель року – 2016» у Житомирській області.

На сторінці «Історія конкурсу» висвітлено короткі відомості щодо історії всеукраїнського конкурсу «Учитель року» і вчителів Житомирської області, які стали переможцями III (заключного) туру цього конкурсу.

На сторінці «Документи» представлені основні нормативні документи: «Про затвердження Положення про всеукраїнський конкурс «Учитель року», «Положення про всеукраїнський конкурс «Учитель року», «Про проведення всеукраїнського конкурсу «Учитель року – 2016», «Про підсумки всеукраїнського конкурсу «Учитель року – 2016» і визначення переможців і лауреатів», «Про організацію в області заходів всеукраїнського

конкурсу «Учитель року – 2016», що відображають умови проведення всеукраїнського конкурсу «Учитель року – 2016» та є керівними при організації та безпосередньому здійсненні цього конкурсу.

На сторінці «Реєстрація учасників» висвітлено терміни та основні умови електронної реєстрації учасників, а також розміщено, розроблену за допомогою продукту Google Форми, анкету «Реєстрація учасників «Учитель року – 2016».

Всеукраїнський конкурс «Учитель року – 2016» проводився у чотирьох номінаціях: «Англійська мова», «Захист Вітчизни», «Історія» і «Математика», – за кожною з яких на сторінці «Учасники» подано зведені відомості щодо кількості учасників та реалізовано посилання на сторінки номінацій, на яких представлено короткі відомості про кожного з учасників, а саме: прізвище, ім'я, по батькові, фото, район чи місто, місце роботи, посада, URL-адреса персонального блогу (сайту) вчителя.

Реалізація електронної реєстрації та розміщення коротких відомостей про учасників конкурсу на сторінках порталу «Учитель року – 2016» Житомирська область» дозволила учасникам конкурсу зручно і швидко зареєструватися, познайомитися з педагогічним досвідом інших конкурсантів.

Для реалізації електронного оцінювання членами журі сайтів (блогів) учасників конкурсу на порталі «Учитель року – 2016» Житомирська область» було створено сторінку «Оцінювання», на якій розміщувались оголошення для членів журі (рис. 6). Доступ для перегляду цієї сторінки мали лише члени журі.

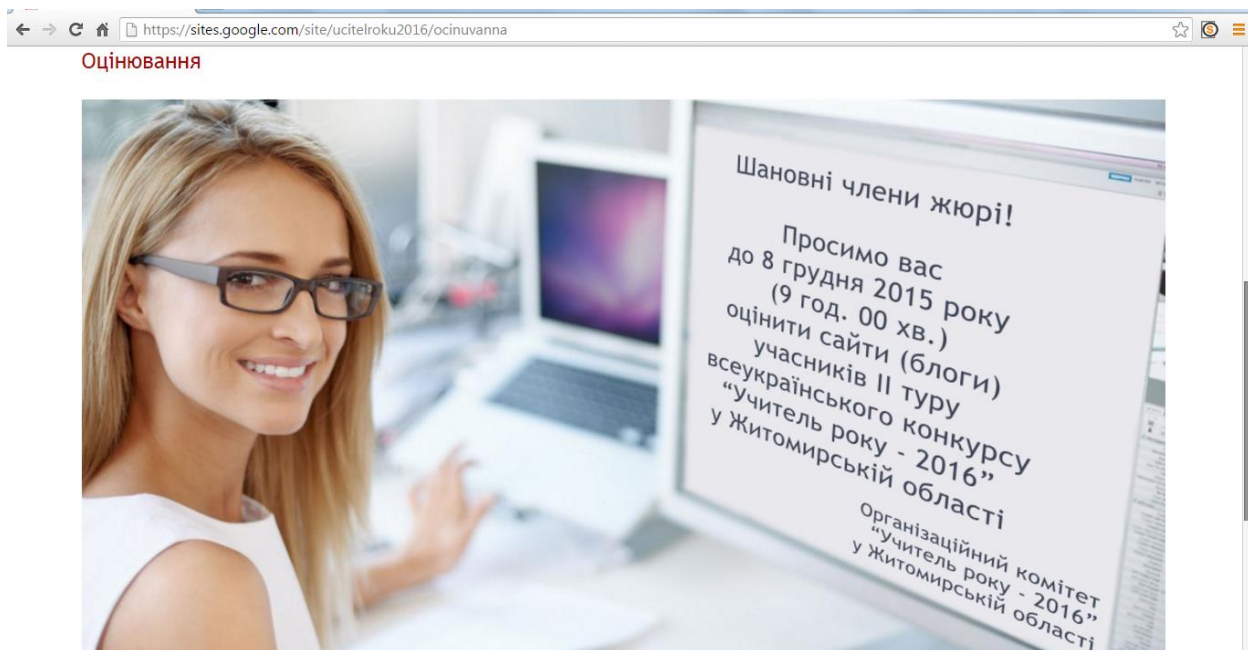

Рис. 6. Розміщення оголошень для членів журі на порталі «Учитель року – 2016» Житомирська область».

На підсторінках web-сторінки «Оцінювання», сформованих відповідно до номінацій, розміщені гіперпосилання сайтів кожного учасника, під кожним з яких поставлено кнопку «Оцінити сайт (блог)» (рис. 3). До кожної з таких web-сторінок надано спеціалізований доступ для перегляду членам фахового журі у відповідних номінаціях. Так, наприклад, зайшовши на портал під своїм логіном і паролем, члени журі у номінації «Англійська мова» у категорії «Оцінювання» могли переглядати лише web-сторінку «Англійська мова», відповідно члени журі у категорії «Математика» – web-сторінку «Математика» (рис. 7) і т. п.

Після натискання членом журі на кнопку «Оцінити сайт (блог)» відкривалась персоналізована форма для оцінювання сайту учасника, де за критеріями: змістовність, технологічність, соціальність, значущість, – критеріальними показниками та коефіцієнтами вагомості здійснювалося оцінювання відповідного web-ресурсу (рис. 8).

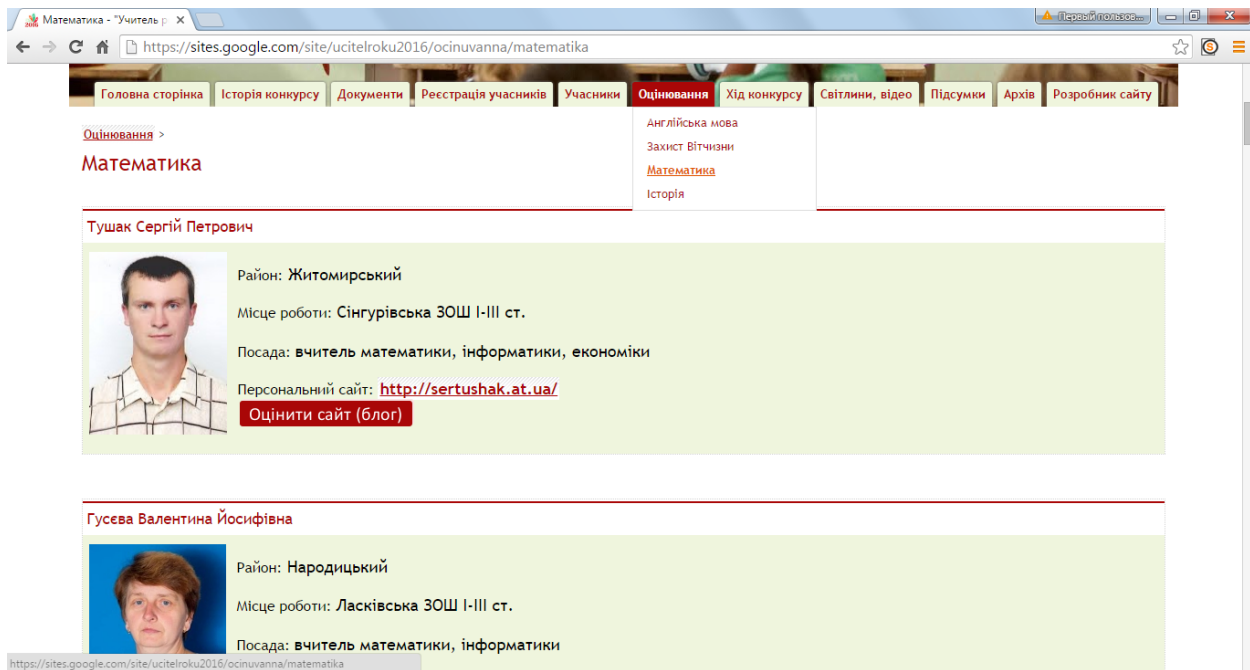

Рис. 7. Реалізація електронного оцінювання сайтів (блогів) учасників на порталі «Учитель року – 2016» Житомирська область».

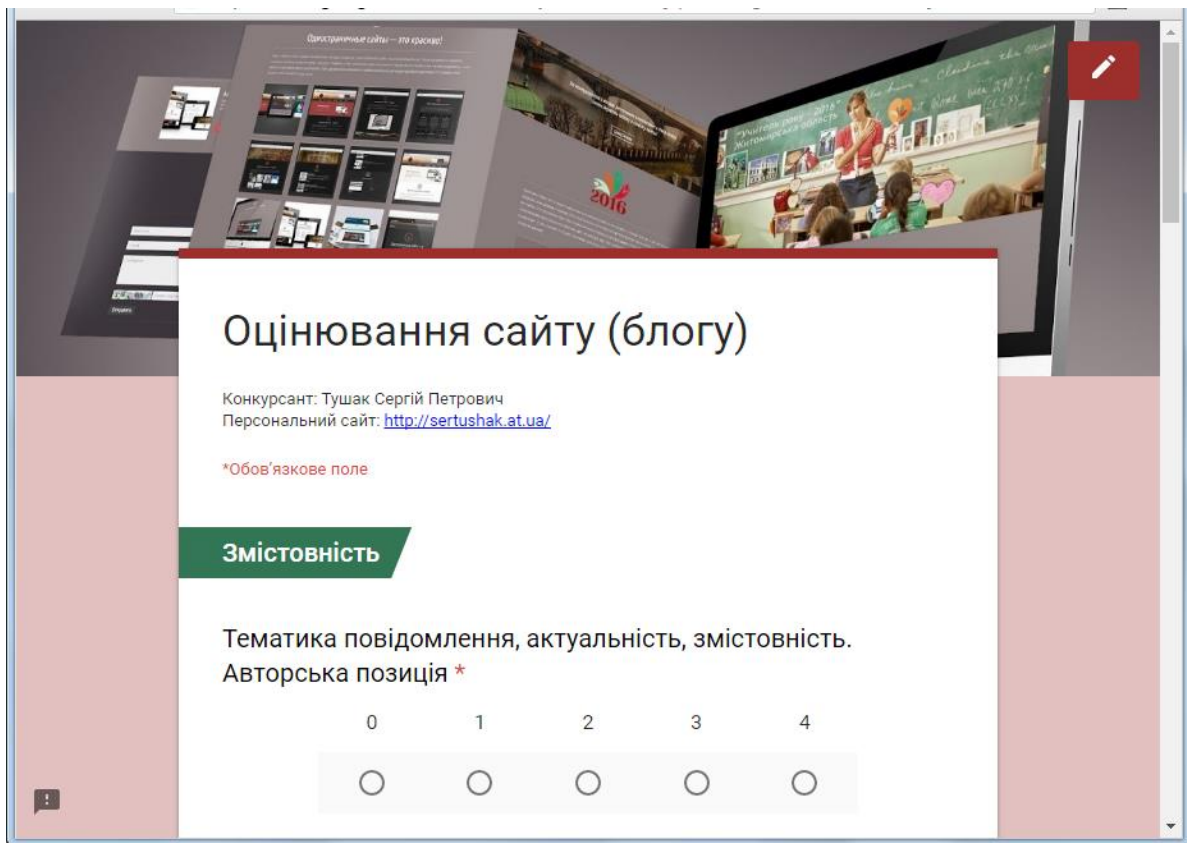

Рис. 8. Форма для оцінювання сайтів (блогів) учасників всеукраїнського конкурсу «Учитель року».

За результатами оцінювання членами журі сайтів, представлених на всеукраїнський конкурс, на Google Диску у Excel-файлі автоматично формувались протоколи конкурсного випробування «Сайт (блог) учителя» за кожною з номінацій (рис. 9).

ПРОТОКОЛ											
конкурсного випробування "Блог учителя" у номінації "Математика"											
II туру всеукраїнського конкурсу "Учитель року - 2016"											
№ з/п	Прізвище, ініціали	Бали, виставлені членами журі					Сума балів	Середній бал	Місце		
		Роміцина Лариса Володимирівна	Мазур Олена Миколаївна	Ленц Олена Петрівна	Назіна Ірина Леонідівна	Морозов Олександр Валерійович					
1	Котенко С.В.	10	8	5	12	15	50	10	24,25		
2	Шевчук О.О.	11	19	8	11	17	66	13,2	15		
3	Чемерис М.І.	21	28	22	29	27	127	25,4	1		
4	Кучинська Т.В.	26	26	15	17	21	105	21	5		
5	Лосовська З.А.	27	20	11	16	18	92	18,4	7		
6	Кучер Н.В.	21	16	13	10	16	76	15,2	11		
7	Данілова М.М.	11	14	4	14	15	58	11,6	17		
8	Антоненко Л.О.	10	10	5	12	16	53	10,6	20,21,22		
9	Перегида О.М.	10	3	3	7	6	29	5,8	27		
10	Зулінська І.Г.	11	12	6	14	11	54	10,8	19		
11	Панченко Г.С.	25	25	12	21	24	107	21,4	4		
12	Башинська Л.І.	25	28	19	25	22	119	23,8	2		
13	Пилипчук О.І.	15	13	7	6	10	51	10,2	23		
14	Левківська Н.А.	16	14	7	12	21	70	14	14		

Рис. 9. Формування протоколів конкурсного випробування «Сайт (блог) учителя».

Така реалізація електронного оцінювання сайтів (блогів) учасників дозволила створити зручні умови для членів журі та забезпечити належне експертне оцінювання блогів (сайтів) учасників, створення яких було одним із конкурсних випробувань 1-го (відбіркового) етапу II туру всеукраїнського конкурсу «Учитель року – 2016».

Результати етапу II туру всеукраїнського конкурсу «Учитель року – 2016» висвітлені у протоколах, розміщених на сторінці «Хід конкурсу».

Участь у всеукраїнському конкурсі «Учитель року – 2016» є вагомою подією як для його учасників, організаторів, так і для всієї педагогічної громади Житомирської області, тому проведення обласного туру цього конкурсу фіксувалося фотоапаратами, відеокамерами, відповідні матеріали розміщено на сторінці «Світлина, відео».

На сторінці «Підсумки» подано списки учасників, фіналістів, лауреатів і переможців II (обласного) туру всеукраїнського конкурсу «Учитель року – 2016», а також наказ «Про підсумки II (обласного) туру всеукраїнського конкурсу «Учитель року – 2016».

До категорії «Архів» ввійшли сайти «Учитель року – рік» Житомирська область» за попередні роки (оскільки інформаційна підтримка зазначеного конкурсу здійснюється лише з 2015 р., то у цій категорії міститься лише підсторінка «2015», перейшовши за якою можна переглянути конкурсні роботи за 2015 р.)

Створення порталів «Учитель року – рік» Житомирська область», потреба у якому вбачається ще на початкових етапах організації II-туру цього конкурсу, дозволяє забезпечити належну інформаційну підтримку проведення обласного туру всеукраїнського конкурсу, що відзначили як організатори, так і учасники II туру всеукраїнського конкурсу «Учитель року – 2015», «Учитель року – 2016» у Житомирській області. А також сприяє приверненню значної уваги громадськості до проблем освіти, що фіксується ClustrMaps, FlagCounter – ресурсами зі статистики відвідування порталу «Учитель року – 2016 Житомирська область». Так, за період з 19.11.2015 – до 6.07.2016 цей портал переглянули 27193 разів 8137 відвідувачів із 18 країн світу.

Для висвітлення діяльності, акумуляції та обміну досвідом педагогічних працівників районних і міських методичних кабінетів (центрів) Житомирської області у 2016 р. Житомирським обласним інститутом післядипломної педагогічної освіти створено і підтримується портал «Методичний міст Житомирщини» (рис. 7) [10], де на сторінках: «Головна» зазначаються новини й анонси подій; «Про портал» – основні цілі цього web-ресурсу; «Методист-методисту» – найкращі методичні напрацювання області; «Документи» – нові освітні нормативні документи; «Контакти» – контакти працівників

Житомирського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, які координують діяльність районних (міських) методичних кабінетів (центрів) і здійснюють інформаційну підтримку порталу.

На бічній панелі в категорії «РМК, ММК» містяться гіперпосилання на сайти усіх районних (міських) методичних кабінетів (центрів) Житомирської області, на яких зазначені освітні структури розміщують результати своєї роботи.

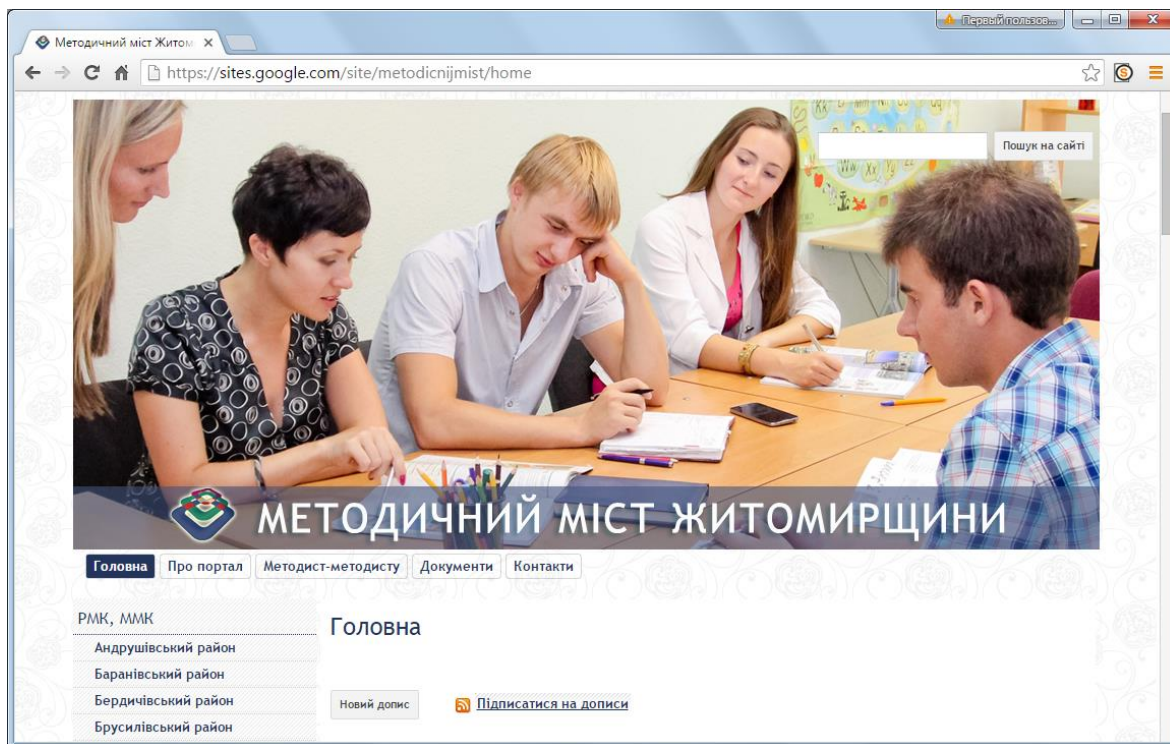

Рис. 10. Головна сторінка порталу «Методичний міст Житомирщини».

Обмін досвідом між різними методичними службами, що здійснюється завдяки цьому порталу, дозволяє урізноманітнити методичний супровід навчально-виховного процесу, використовувати різні носії відомостей (серед яких чільне місце посідають хмарні технології), здійснювати педагогічно виважений добір і представлення відомостей, упровадження інформаційно-комунікаційних технологій у навчально-виховну й управлінську діяльність дошкільних, загальноосвітніх і позашкільних навчальних закладів.

Актуальність цього ресурсу зазначається слухачами курсів підвищення кваліфікації педагогічних працівників, методистами районних (міських) методичних кабінетів (центрів) Житомирської області, академічним персоналом Житомирського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, а також фіксується ClustrMaps, FlagCounter – ресурсами зі статистики відвідування порталу «Методичний міст Житомирщини». Так, за період з 23.12.2015 – до 6.07.2016 цей портал переглянули 35390 разів 5779 відвідувачів із 19 країн світу.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Аналіз теоретичних напрацювань науковців і дослідження прогресивних практик щодо застосування ІКТ у ЗППО України дозволило виділити особливості та сучасні тенденції використання комп'ютерно орієнтованого навчального середовища закладу післядипломної педагогічної освіти:

- оприлюднення на офіційних сайтах ЗППО відомостей щодо результатів своєї діяльності;
- налагодження електронного зв'язку через електронну пошту та форму, представлену на офіційному сайті;
- здійснення електронної реєстрації, а також докурсового діагностування слухачів;

- запровадження побудови і практичної реалізації індивідуальних освітніх траєкторій підвищення кваліфікації педагогічних працівників;
- оприлюднення електронного навчального розкладу на офіційних сайтах ЗППО;
- акумулювання професійного досвіду педагогічних працівників регіону за допомогою web-технологій;
- акцентування уваги на розвитку ІКТ-компетентності учасників НПП курсів підвищення компетентності педагогічних працівників як важливої компоненти їх професійної компетентності;
- оприлюднення результатів прикладних наукових дослідженнях із проблем освіти у електронних освітніх виданнях ЗППО чи безкоштовне дублювання друкованих видань у електронних версіях;
- розміщення у репозитаріях навчальних, психолого-педагогічних матеріалів у форматі тексту, відео, презентацій, гіперпосилань на інші освітні ресурси тощо;
- розширення можливостей доступу педагогічних працівників до освітніх матеріалів завдяки функціонуванню гібридних бібліотек;
- здійснення підтримки навчально-пізнавальної діяльності педагогів у курсовий і міжкурсний періоди через мережні професійні педагогічні спільноти;
- впровадження академічним персоналом кафедр ІКТ і працівниками спеціалізованих структурних підрозділів з інформатизації та ІКТ-забезпечення інформаційно-комунікаційних технологій в освітній процес навчальних закладів;
- створення окремими науково-педагогічними працівниками та модерування ними ЕОР серед яких: сайти для представлення навчально-методичного матеріалу й узагальнення науково-педагогічного досвіду, дистанційні курси тощо;
- реалізація сучасного дистанційного навчання на базі платформи Moodle;
- інформаційний супровід і підтримка конкурсів педагогічної майстерності;
- висвітлення діяльності, акумулювання та обмін досвідом методичних служб регіону на основі спеціально розроблених web-порталів.

Подальшого дослідження потребує виокремлення основних перспективних зарубіжних тенденцій використання комп'ютерно орієнтованого навчального середовища закладу післядипломної педагогічної освіти, а також розробка теоретичних положень проектування і методики ефективного використання КОНС ЗППО із урахуванням кращого українського та зарубіжного досвіду використання ІКТ для розвитку ІКТ-компетентності педагогічних працівників як важливої складової їх професійної компетентності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. «Учитель року – 2016» Житомирська область [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://sites.google.com/site/ucitelroku2016/home>.
2. Google Sites (Сайти) як засіб узагальнення професійного досвіду педагогічного працівника: дистанційний курс [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://live.easygenerator.com/preview/3c3590cc4d9b422d958470120e39b283/#login>.
3. Волобуєва Т. Б. Рівні підготовки педагогів у системі післядипломної освіти щодо використання інформаційно-комунікаційних технологій [Електронний ресурс] / Т. Б. Волобуєва // Наукова скарбниця освіти Донеччини. – № 2 (5). – 2009. – С. 9–13. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/Nsod/2009_2/Volobueva.pdf.
4. Голодюк Л. С. Конкурс для вчителів як одна з форм формування та удосконалення їх ІКТ-компетентності [Електронний ресурс] / Л. С. Голодюк // Сучасний урок: ІКТ-супровід. – Вип. 3. – Кіровоград: Вид-во Кіровоградського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського, 2011. – С. 3–10. – Режим доступу: http://timso.koippo.kr.ua/blogs/media/blogs/golodyk/Vipusk_3.pdf?mtime=1318845305.
5. Київський університет імені Бориса Грінченка «Інститут післядипломної педагогічної освіти»: офіційний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ippo.kubg.edu.ua/content/category/kursy/informacia>.

6. Колос К. Р. Основні компоненти комп'ютерно орієнтованого навчального середовища закладу післядипломної педагогічної освіти [Електронний ресурс] / К. Р. Колос // Збірник матеріалів «Звітної конференції ІТЗН НАПН України», 21 березня 2013 р. – К., 2013 р. – С. 170–171. – Режим доступу: http://www.ime.edu.ua.net/cont/tezy_2013.pdf.
7. Линник Ю. М. Засоби дистанційного навчання : інформаційно-методичні рекомендації для слухачів закладів післядипломної педагогічної освіти / Ю. М. Линник. – Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2013. – 48 с.
8. Методика навчання учнів основам HTML : сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://sites.google.com/site/osnovihtml/home>.
9. Методичний міст Житомирщини : web-портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://sites.google.com/site/metodicnijmist/home>.
10. Мищишен А. В. Moodle як система дистанційного управління навчанням при підвищенні кваліфікації / А. В. Мищишен // Вісник післядипломної освіти : збірник наукових праць. – Вип. 15 (28). – К. : Дорадо-Друк, 2011. – С. 96–105.
11. Ніколаеску І. О. Організаційно-змістова модель професійно-педагогічної самореалізації викладача системи післядипломної освіти засобами інформаційно-комунікаційних технологій [Електронний ресурс] / І. О. Ніколаеску // Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля : Серія «Педагогіка і психологія». Педагогічні науки. – № 1 (9), 2015. – С. 147–152. – Режим доступу: <http://duan.edu.ua/uploads/vidavnistvo14-15/12329.pdf>.
12. Носенко С. Ю. Використання сервісів Google Apps в системі післядипломної педагогічної освіти / С. Ю. Носенко // Матеріали четвертої міжнародної науково-практичної конференції «FOSS Lviv, 2014». – 24–27 квітня 2014 р. – К., 2014. – С. 63–64.
13. Носкова М. В. Формування у керівників загальноосвітніх навчальних закладів готовності до використання Інтернет технологій у професійній діяльності / М. В. Носкова // Молодий вчений. – № 5 (20), 2015. – С. 134–137.
14. Олійник Л. М. Застосування базових сервісів Google у системі післядипломної педагогічної освіти [Електронний ресурс] / Л. М. Олійник // Інформаційні технології в освіті. – № 22. – 2015 р. – С. 93–102. – Режим доступу: http://ite.kspu.edu/webfm_send/815.
15. Положення про всеукраїнський конкурс «Учитель року» : за станом на 14 вересня 2005 р. [Електронний ресурс] / Кабінет Міністрів України // Верховна Рада України : офіційний веб-сайт. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/638-95-%D0%BF>.
16. Положення про регіональний (обласний) вищий навчальний заклад післядипломної педагогічної освіти : проект за станом на 7.07.2016 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ippo.edu.te.ua/images/files/2016/04/1-10/pologenja%203003.pdf>.
17. Ракута В. М. Інститути післядипломної педагогічної освіти як центр інноваційного розвитку та міжнародного співробітництва [Електронний ресурс] / В. М. Ракута // Вісник ЧНПУ ім. Т. Г. Шевченка. – № 132. – 2015 р. – С. 117–120. – Режим доступу: http://visnyk.chnpu.edu.ua/?wpfb_dl=2419.
18. Сокол І. М. Віртуальні педагогічні спільноти як платформа для саморозвитку педагогічних працівників [Електронний ресурс] / І. М. Сокол // Молодий вчений. – № 3 (06). – 2014 р. – С. 100–102.
19. Тихонова Т. В. Особливості організації навчання спецкурсу «Інформаційно-комунікаційні технології професійної діяльності вчителя» в умовах післядипломної освіти / Т. В. Тихонова // Науковий вісник МДУ ім. В. О. Сухомлинського : збірник наукових праць / за ред. В. Д. Будака, О. М. Пехоти. – Вип. 1.38., Т. 1. – Миколаїв : МНУ ім. В. О. Сухомлинського, 2012. – С. 85–89.
20. Учителі Житомирщини : web-портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://sites.google.com/site/ucitelizitomirsini/>.
21. Чернікова Л. А. Регіональна модель формування ІКТ компетентності педагогів у системі післядипломної педагогічної освіти / Л. А. Чернікова // Комп'ютер у школі та сім'ї. – № 6, 2010. – С. 24–27.

Стаття надійшла до редакції 08.07.16

Kateryna Kolos

Zhytomyr Regional Institute of Postgraduate Education, Zhytomyr, Ukraine

FEATURES OF FORMATION AND TRENDS OF USING OF COMPUTER-ORIENTED LEARNING ENVIRONMENT OF AN INSTITUTE OF POSTGRADUATE PEDAGOGICAL EDUCATION IN UKRAINE

Nowadays, characterized quick reforms makes identifying promising new educational trends in the training of teaching staff, which take account of the organization and implementation of teaching and educational process in institutions of postgraduate education will intensify the development of pre-school, secondary, higher and non-formal education systems. Research findings of Ukrainian scientists point to the reasonability of ICT and e-learning resources during the training courses and the need for up to date ICT training of teaching staff as an important part of their professional competence. System effective implementation of this is the implementation of computer-oriented learning environment of an Institute of Postgraduate Pedagogical Education and building effective methods of its use in courses of teaching staff training. As a result of the analysis of practices on the use of advanced information and communication technologies in the institutions of postgraduate education in Ukraine article highlighted the features of formation and development trends of computer-oriented learning environment of an Institute of Postgraduate Pedagogical Education, for example: publication on official websites of institutions of information of the results of their activities; establishing electronic communication via email and forum; implementation of electronic registration and diagnosing students before the courses begin; construction and implementation of practical realization of individual educational trajectories of training teaching staff; publication of electronic timetable; accumulation of professional experience teaching staff in the region by means of web-technologies; publication of the results of applied research on problems of education in educational electronic media or duplicate free publications in electronic versions and more. According to this in the design contributes to the formulation of advanced theoretical and methodological principles of formation and use of the environment and identify strategic directions of development of computer-oriented learning environment of an Institute of Postgraduate Pedagogical Education.

Keywords: postgraduate teacher education, professional development of teaching staff, computer-oriented learning environment, information and communication technologies, professional competence, ICT-competence.

Колос Е. Р.

Житомирский областной институт последипломного педагогического образования, Житомир, Украина

ОСОБЕННОСТИ ФОРМИРОВАНИЯ И ТЕНДЕНЦИИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ КОМПЬЮТЕРНО ОРИЕНТИРОВАННОЙ УЧЕБНОЙ СРЕДЫ ЗАВЕДЕНИЙ ПОСЛЕДИПЛОМНОГО ПЕДАГОГИЧЕСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ УКРАИНЫ

Настоящее, охарактеризованное быстросменными реформами, обуславливает выявление новых перспективных образовательных тенденций в повышение квалификации педагогов, учет которых при организации и осуществлении учебно-познавательного процесса в учреждениях последипломного педагогического образования позволит интенсифицировать развитие дошкольной, общеобразовательной, внешкольной и высшей систем образования. Результаты научных исследований украинских ученых указывают на целесообразность применения информационно-коммуникационных технологий и электронных образовательных ресурсов при проведении курсов повышения квалификации и необходимость осуществления на современном уровне ИКТ-подготовки педагогов как важной составляющей их профессиональной компетентности. Системная эффективная реализация этого заключается в осуществлении проектирования компьютерно ориентированной учебной среды заведения последипломного педагогического образования и построении эффективной методики его использования во время курсов повышения квалификации педагогов. Вследствие анализа прогрессивных практик по использованию

информационно-коммуникационных технологий в учреждениях последипломного педагогического образования Украины в статье выделены особенности формирования и тенденции развития компьютерно ориентированной учебной среды заведения последипломного педагогического образования, таких как: публикации на официальных сайтах заведений сведений о результатах своей деятельности; налаживание электронной связи через электронную почту и форму; осуществление электронной регистрации, а также докурсового диагностирования слушателей; введение построения и практической реализации индивидуальных образовательных траекторий повышения квалификации педагогов; обнародование электронного учебного расписания; аккумулярование профессионального опыта педагогов региона с помощью web-технологий; обнародование результатов прикладных научных исследований по проблемам образования в электронных образовательных изданиях или бесплатное дублирование печатных изданий в электронных версиях и тому подобное. Учет этого при проектировании способствует формулировке прогрессивных теоретико-методических основ формирования и использования указанной среды, а также выявлению стратегических направлений развития компьютерно ориентированной учебной среды заведения последипломного педагогического образования.

Ключевые слова: последипломное педагогическое образование, повышение квалификации педагогов, компьютерно ориентированная учебная среда, информационно-коммуникационные технологии, профессиональная компетентность, ИКТ-компетентность.